

Buitenlandsche berigten.

DUITSCHLAND.

Stuttgart, 15 maart. De Stauden-vergadering is heden door den Koning in persoon met het uitspreken eener troonrede geopend. De aanhef van deze rede, op de Duitse zaken betrekkelijk, is te belangrijk, om hier niet te worden medegedeeld.

»Mijne heeren afgevaardigden! De toestand van geheel Duitschland en de inwendige aangelegenheden van Wurtemberg maken het mij tot voornaamsten plicht, mijne gedachten met de meest mogelijke openaartigheid te ontwikkelen.

»Duitschland heeft sedert de maart-gebeurtenissen van het jaar 1848 niet opgehouden de speelbal van partijzucht en eergierigheid te zijn. De Duitse eenheidsstaat is een droombeeld en het gevaarlijkste aller droombeelden, zoowel uit een Duitsch als Europeesch gezichtspunt. Alle wegen, welke men ter bereiking van dit verkeerde doel reeds heeft ingeslagen en nog mogt inslaan, zullen steeds tot het tegendeel, dat is tot verdeeling en ontbinding van het geheel, leiden. De ware sterkte en eendragt, de ware beschaving en vrijheid der natie, berust vóór alles op het handhaven en eerbiedigen van de eigendomme-lijkheid en zelfstandigheid harer hoofdstammen. Elke gewelddadige ineenmelting van laatstgenoemde, elke absolute ondergeschiktheid van den eenen hoofdstam aan den anderen, zou het begin onzer innerlijke ontbinding en het graf van ons nationaal bestaan zijn. Voor de ware, voor de duurzame eenheid van het gemeenschappelijk vaderland, bestaat er slechts één politisch mogelijke en practisch uitvoerbare regeringsvorm, namelijk de foederatie. Gelukkig is deze vorm voor eene veel grootere sterkte en krachtsontwikkeling naar binnen en buiten geschikt, als bij de vorige bondsconstitutie gewaarborgd was. Dat men deze waarheid eerst te Frankfort en daarna te Berlijn miskende, is de eenige oorzaak van de tegenwoordige verdeeldheid en verwarden toestand. De onpartijdige geschiedenis zal het eens aan den dag brengen, welke bedoelingen en welke drijfkrachten tot het verbond van 26 mei geleid hebben. De grootte en eenheid der natie hebben daarmede niets gemeens; op de sympathie des volks kan het geen aanspraak maken; het is eene kunstmatige proeve van een Sonderbund, dat op den politieken zelfmoord van het geheel steunt, en daarom te midden der drie groote mogendheden van het vaste land, onbestaanbaar is in dagen van gevaar.

Het zijn deze motieven welke de regering geleid hebben tot het dezer dagen te Munchen gesloten verbond toe te treden, als het meest met de belangen en het welzijn van Duitschland overeenkomstig. Ook omtrent de binnenlandsche aangelegenheden bevat de troonrede eenige ernstige waarschuwingen. De Koning wil in den mildsten zin des woords constitutioneel zijn, maar te gelijk ook verlaagt hij, dat men van hem gene dingen vordere, die onmogelijk zijn, zoo als in de laatste twee jaren zoo dikwijls het geval was. Er is nog iets hooger dan de geschreven constitutioneele wet, namelijk de zedelijke band die de maatschappij verbindt.

Hanover, 13 maart. Onze Tweede Kamer heeft zich heden bezig gehouden met de behandeling van een voorstel des afgevaardigde Lang II, omtrent de Duitse aangelegenheden. De Kamer verlangt daarbij eene getrouwe mededeeling van al de stukken op den tegenwoordigen stand der Duitse kwestie betrekkelijk, en spreekt te gelijk haar ongenoegen uit over het terug treden van Hanover uit het Berlijnsche Driekoningenverbond. De minister Stüve heeft de handelwijze der regering, in eene lange redevoering, met warmte verdedigd, en elke berisping over trouwbreuk van zich gewezen. Bij stemming is eindelijk het voorstel zelf, voor zoo veel het mededeelen der stukken betreft, met algemeene stemmen (uitgezonderd die van den heer van Bueren) aangenomen, maar met 41 tegen 53 stemmen tot het weglaten der berispende motieven besloten.

Munchen, 15 maart. De bevolking van Duitschland bedraagt (1 december 1848) 45 millioen, namelijk:

Voor Oostenrijk (van zijne geheele bevolking van 35½ millioen)	12 mill.
» Beijeren 4¼ m. (De nieuwe Drie-Konigen-Bond van 26 februari 1850)	8½ »
» Saksen 1¼ »	1½ »
» Wurtemb. 1¼ »	1½ »
» Hanover (nog geïsoleerd)	1½ »
» De Drie-Konigen-Bond van 26 mei 1849, (zonder Saksen en Hanover) waarvan Pruisen ½ en de overige staten ¼ uitmaken, welke na den 20sten maart in Erfurt zullen vertegenwoordigd worden	23½ »
	45 mill.

Wanneer de Engere Bond van 26 mei 1849 met Beijeren, Saksen, Hanover en Wurtemberg tot stand gekomen ware, dan zouden de stemmen in het Staten-huis aldus verdeeld zijn geworden: in het geheel 167 leden, waarvan 40 voor Pruisen, 56 voor Beijeren (20), Saksen (12), Wurtemberg (12) en Hanover (12), en 71 voor de andere landen zouden opkomen. Aan het Volkshuis zoude alsdan voor elke 100,000 zielen 1 lid geleverd worden.

De Duitse tol- en handels-vereeniging bevatte op het einde van 1846 29,460,816 zielen.

Haar voorgangster, de Pruisisch-Hessische, eindigde in het laatst van 1833 met 14,827,418 zielen.

ENGLAND.

Londen, 16 maart. In het huis der lords interpeleerde lord Stanley gisteren avond het ministerie over de Grieksche quaestie. Hij wenschte te weten waarom, bij den kritieken toestand van dat onderwerp, de Engelsche gezant Wyse, te Athene, er zoo lang onkundig van was gelaten, dat de goede diensten van Frankrijk door de Britsche regering waren aangenomen. De markies van Lansdowne antwoordde, dat het aanbod van bemiddeling van wege Frankrijk eerst op 5 februari officieel gedaan was, zijnde de dag waarop de koersier vertrok, die den 19den februari te Athene is aangekomen.

In het huis der gemeenten werd gisteren door den kanselier der schatkist verslag gedaan van Englands finantiëlen toestand. Hij verwachtte dat de ontvangsten voor het jaar, dat met 5 april zal eindigen, zeker niet minder dan £ 52,785,000 zullen bedragen; de uitgaven daarentegen, onder dat lijds-verloop slechts £ 50,537,634. Hij acht de vooruitzichten voor den volgende jaarkring minder gunstig; er zou denkkelijk eene vermindering op de in- en uitgaande regten van £ 400,000 à £ 500,000 plaats hebben, doch daarentegen eene vermeerdering op de accijnsen.

BELGIE.

Brussel, 17 maart. De wijziging in het ministerie, die gisteren te Parijs werd aangekondigd, is heden officieel. De Moniteur bevat de besluiten waarbij de heer Baroche tot minister van Binnenlandsche Zaken en de heer Ferdinand Barrot tot buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van Frankrijk bij het hof van Sardinië benoemd wordt.

Er is werkelijk sprake geweest om den heer F. Barrot door den heer Rouher te doen vervangen, en de portefeuille van Justitie aan den heer Baroche op te dragen; het half officieele avondblad, la Patrie, meldde dit zelfs in eene zijner uitgaven; maar er is eene verandering gekomen in de gemaakte schikkingen. De heer Rouher is minister van Justitie gebleven en de heer Baroche voor Binnenlandsche Zaken benoemd.

De zitting der Wetgevende Vergadering, die zeer bedaard was begonnen met de discussie over het in overweging nemen van het voorstel van den heer Ceyras, strekkende om de gelijkheid in de verdeeling der erfenissen te verzekeren, waaromtrent men besloot dat het niet in aanmerking konde komen, — is geëindigd met een zeer onstimmig incident. De heer Ferd. de Lasteyrie heeft de regering geïnterpelleerd over een artikel van de Assemblée nationale, waarin, met schending van het geheim der stemming, onderscheidene aanzienlijke Parijsche kooplieden worden aangewezen, die voor de roode lijst gestemd zouden hebben, en de vrienden der orde worden uitgenoodigd hen voor het vervolg hunne kalandisie te ontnemen.

Ter loops zij gezegd dat reeds vele der aangeduide kooplieden de bewering van de Assemblée nationale hebben tegengesproken. De heer Ferd. de Lasteyrie heeft, op de tribune, zijne stem verheven tegen deze nieuwe toepassing van de wet der verdachten. Toen de heeren Rouher en Baroche, in hunne beantwoording, eenige uitdrukkingen hadden gebesigd, die als eene soort van aanval op, of protest tegen de laatste verkiezingen te Parijs konden gelden, is men op de banken der linkerzijde, heftig daartegen opgekomen, en weldra steeg het rumoer ten top. De aanneming van de eenvoudige orde van den dag, heeft aan dit incident een einde gemaakt.

De artikelen van eenige ultra-conservative bladen, zijn voor het overige aardig om te lezen. Terwijl sommige organen der partij, verstandiger dan hunne confrères, al hun best doen om gematigdheid en kalme te prediken, en aan te toonen dat alles nog niet verloren is, omdat te Parijs voor drie socialistische vertegenwoordigers drie socialisten verkozen zijn, laten anderen zich verjoeden tot allerlei overdrevene uitingen van den geest van tegenstand, schijnen zij vurig naar het oogenvlik te wenschen dat er weder in de straten gevochten wordt, en houden zij niet op, raadgevingen aan het bewind te rigten, die, werden zij opgevolgd, werkelijk de verschrikkelijkste en betreurenswaardigste gevolgen zouden kunnen hebben. Gelukkig schijnt het bewind tot nu toe niet geneigd te zijn, aan die raadgevingen gehoor te verleenen.

Ten opzichte der verkiezingen in de departementen, moeten wij eene opmerking maken, deze namelijk, dat de gematigde kandidaten die gezegevierd hebben, juist gekozen zijn in die departementen, welke zich bij de vorige verkiezingen het sterkst en het volkomenst voor de rooden betoond hadden. Desniettemin blijft men te Parijs weinig gewigt hechten aan de verkiezingen in de departementen, en houdt men zich bijna uitsluitend bezig met de drie Parijsche keuzen.

Ten aanzien van de wet op het onderwijs heeft zich een onverwacht verschijnsel vertoond. De bisschop van Angers, die haar bij de discussie verdedigd had, heeft geen deel genomen aan de

nitieve stemming. In eenen brief van hem, voorkomende in de Patrie, zegt hij, dat hij door eene goedkeurende stem aan de wet te geven, het gedrag der bisschoppen die tegen haar geprotesteerd hebben, niet heeft willen gispfen. Dat de bisschop van Langres zich van de stemming onthouden heeft, waaruit duidelijk blijkt, dat de geestelijkheid geen plan heeft verder tot de ten-uitvoer-legging der wet mede te werken, dan haar raadzaam zal voorkomen, heeft eene geweldige sensatie te weeg gebracht. Dat is eerst het begin. Er zullen nog vele andere moeilijkheden ontstaan, en reeds verklaart de fractie der conservatieve partij, die de wet uit toevriendheid jegens de geestelijkheid heeft aangenomen, door een van hare voornaamste organen, dat zij het betreurt hare goedkeuring aan het ontwerp te hebben geschonken.

De Italiaansche bladen behelzen niets anders belangrijks dan het reeds bekende.

De Statuto bevestigt van zijnen kant, het berigt omtrent de zeer spoedige terugkomst van den Pans te Rome; ook hij zegt dat zij in de week na Paschen zal plaats hebben.

In de zitting der Sardinsche Kamer van Afgvaardigen van den 11den maart, zijn de discussiën voortgezet over het wets-ontwerp, strekkende tot de toepassing der wetten op het in-acht-nemen der feestdagen, te beperken. Nadat de algemeene discussiën gesloten waren, heeft de Kamer achtereenvolgende al de voorstellen tot verdaging der stemming over de wet, verworpen, en bepaald dat de discussiën over de afzonderlijke artikelen in de volgende vergadering zouden plaats hebben.

Eene aankondiging van den maarschalk Radetzky, den 7den maart te Milaan bekend gemaakt, houdt in, dat, daar het verleende uitstel tot terugkomst der uitgewekene Lombardijers, verstreken is, zij, die zich zonder verlof verwijderd hebben en niet zijn teruggekeerd, als uitgewekenen beschouwd en hunne roerende en onroerende goederen verbeurd verklaard zullen worden. Door enkele bepalingen kan de strengheid der wet eenigzins verzacht worden.

Binnenlandsche Berigten.

's Gravenhage, 13 maart. Er is bij de arrondissements-regtbank alhier eene regtsvordering aangehangig, waarbij de aandeelhouders in de Maatschappij van Weldadigheid zeer veel belang hebben. De zaak komt hierop neder: een houder van twee obligatiën, ten laste dezer maatschappij, vordert het kapitaal op, ten bedrage van f2000, met de bedongen rente sedert juli 1848, toen de coupons onvoldaan zijn gebleven. Tot staving der vordering wordt aangevoerd, dat de obligatiën reeds geruimen tijd geleden hadden moeten zijn afgelost. — De Maatschappij van Weldadigheid heeft hiertegen, in de eerste plaats, een middel van niet-ontvankelijkheid opgeworpen. Zij beweert namelijk, dat de houders der obligatiën, die vermeenen eenig regt van vordering te hebben, dat moeten doen gelden tegen de bankiers Vlaer en Kol, te Utrecht, door wier tusschenkomst de geldleeningen zijn gesloten. Maar de Maatschappij beweert daarenboven, dat de houders van aandelen, zo lang de maatschappij niet in gebreke is gesteld, alleen kunnen vorderen, dat er eene uitloting plaats hebbe in termijnen, en bij gedeelten, overeenkomstig de voorwaarden der geldleening. Dit zoude minder aan twijfel onderhevig zijn, omdat de houders, door het ontvangen van nieuwe coupons, nadat de tijdstippen aanvankelijk voor de uitloting bestemd, reeds waren verstreken, met de nieuwe wijze van betaling genoegen hebben genomen. — De bankiers Vlaer en Kol zijn niet, gelijk door sommigen wordt vermeld, als belanghebbenden in dat geschil tusschen beide gekomen. — De pleidooijen zullen den 19den april e. k worden voorgedragen door den heer mr. Schüller tot Peursum, van Utrecht, voor de eischer, en door den heer mr. F. C. Donker Curtius, voor de Maatschappij van Weldadigheid. (Zondagsblad.)

's Hertogenbosch, 17 maart. Het provinciaal gerechtshof van Noord-Brabant heeft uitspraak gedaan in de zaak van Appels c. s., beschuldigd van oplichting door middel van het kaartspel, waarover wij in ons nummer van den 7den dezer spraken.

Het hof heeft den eersten, tweeden en vierden beklagden vrijgesproken, uit gebrek aan bewijs, dat er in het kaartspel bedriegelijk was te werk gegaan, en den derden beklagde ontslagen van alle regtsvervolgingen te diër zake, wijl het hem ten laste gelegde in confesso et convicto geene misdaad of wanbedrijf oplevert. — Het hof beval dat de beklagden onmiddellijk zouden worden in vrijheid gesteld ten ware zij ons andere redenen in hechtenis behoorden te blijven. De procureur-generaal hield echter de niet-uitlooting verklaard in verzakende bewaring, en zoodoortig stoffen op hen drukken, die door hem niet waren overgegaan, en er bij den Hoogen Raad der Nederlanden alomog eene zaak tegen hen was aangehangig gemaakt.

Amsterdam, 17 maart. De Maatschappij van Weldadigheid heeft mededeelende van het ministerie van Financiën de concessie voor de kanalisatie in Brabant voegt daarbij het volgende: De Maatschappij is eene door de concessie

sen aan te wijzen naamloze vennootschap worden overgebracht, op geene bezwarende voorwaarden, dan vergoeding van aangewende kosten en werkzaamheden.

»Het doel van het werk strekt in het algemeen, om het zuidelijk en zuidoostelijk deel van Drenthe van een kanaal te voorzien, daardoor de ontginning dier woeste gronden mogelijk te maken en te bevorderen. Meer bijzonder is de strekking, om de bestaande veenderijen in de gemeenten Hoogeveen, Ruinen, Beilen, Westerbork en Zuidwolde meerder vertier te geven, bovendien in de gemeente Dalen en Emmen de uitgebreidste verveening te openen, die ergens in het vaderland bestaat; die gemeenten, alsmede Sleen, Oosterhesselen en Coevorden in gemeenschap met de Zuiderzee te brengen, den waterstand der Drentsche hoofdvaart te verbeteren en daardoor eene verdere kanalisatie van Drenthe voor te bereiden, mede om in het vervolg door de Noord- en Zuidbarger veenen de Eems en het Eemskanaal tusschen Meppen en Lingen te bereiken, of zich aan een van Hamoversche zijde aan te leggen kanaal aan te sluiten, na daaromtrent nader te treffen overeenkomst, voor welke verbinding aan concessievoorwaarden of hunne regiverkrijgenden de voorkeur is verscherpt. Eene nadere beschrijving der werken is in een gedrukt geschrift meer uitvoerig gedaan. Het geconcedeerde is een deel der algemeene kanalisatie van Drenthe, en wel dat deel, dat om de watervoeiding iedere verdere kanalisatie in Drenthe moet voraafgaan.

»De kosten der geconcessioneerde werken waren ten behoeve van het rijk, door 's rijks waterstaat, bij specifiek bestek met inbegrip van 12 per cent voor winst en onkosten, doch onder aftrek van eenige onteigening voor zooverre die door de betrokkene gemeenten wordt bekostigd, geraamd op omstreeks f480,000. Bij de oprichters der vennootschap wordt echter daarvoor in rekening gebracht eene som van f600,000, om in het belang der maatschappij, op de lijn der Hoogeveensche vaart, zwaardere werken dan de geprojecteerde houten sluizen uit te voeren, en is zoodanige som als maatstaf voor de berekening der rendementen aangenomen.

»Kanalisatie is in den regel niet door bijzondere middelen met voordeel uitvoerbaar. Die voordelige uitvoerbaarheid echer ontvangt zij hier volkomen, voornamelijk door de kostelooze inbrenging eener bestaande en druk bevarene vaart, bovendien door een provinciaal subsidie. Hieromtrent vindt men het navolgende opgeteekend: In de laatste tien jaren 1839—1848 heeft de afvaart der bestaande Hoogeveensche vaart gemiddeld bedragen 5971 schepen in het jaar, in het jaar 1848 6330. Deze schepen zijn van verschillende grootte; met in-acht-neming hiervan bedraagt de afgaande scheepsruimte omstreeks 200,000 tonnen. Zoo wel bij de voorwaarden van overdragt als bij het toegestaan tarief, is bedongen een afvaartsgeld van 10 cents per schepston, bovendien een bruggegeld van 5 of 2½ cents (naar mate van het schip) per brug. Die bestaande afvoer moet geven f22,000. Vermeerdering van dien afvoer is het doel der verbetering, het doel der overdragt. Het wordt als ontwijfelbaar gesteld, dat van een goed ingerigt kanaal meer, althans grootere schepen zullen gebruik maken, dan van eene heugst gebrekkige vaart zonder jaagpad en, wegens overvloed van water en tot herstel, een gedeelte van het jaar onbruikbaar.

»Die vermeerdering van afgaande scheepsruimte uit de bestaande veenderijen, is geschat op een vierde, waardoor de bruto opbrengst wordt f27,500.

»Voor de achtergelegene gemeenten Oosterhesselen, Dalen, Coevorden, Sleen en Emmen en de veenen aldaar, is een hooger tarief. Ieder schip van daar komende van 60 tonnen, betaalt omstreeks f10, die met veld- of dijksteen geladen f16, grootere en kleinere naar evenredigheid hunner scheepsruimte. De uitvoer uit deze gemeenten wordt voor de eerste tien jaren geschat op 500 schepen per jaar, waarvan de helft met dijksteen, de opbrengst derzelve op f6000.

»Als maatstaf daarvoor is aangenomen, dat een tiende gedeelte der schepen, thans de Hoogeveensche vaart bevarende, dus 600, met andere producten zijn geladen dan turf, die achtergelegene gemeenten geene mindere bevolking en eene oneindig grootere oppervlakte bezitten, Coevorden bovendien hare Vechtwart heeft naar Nienhuis, Noordhoorn en gemeenschap met het graafschap Bentheim.

»Voor den afvoer van dijksteen is de helft gerekend van die hoeveelheid, welke jaarlijks uit Gasselternieuwveen en Spijkerboor naar het Stadskanaal van Groningen wordt afgescheept, hoewel in de gemeenten Sleen en Emmen de dijksteen even overalbedig is en goedkooper te leveren.

»Rekent men bovendien, welke behoeften van aanvoer de kolonisatie dier veenen en gronden heeft, dan zal de hoeveelheid der raming van 500 schepen zeker oortredend.

»De exploitatie der veenen in de gemeenten Emmen en Dalen, die van de beste hoedanigheid zijn, en vooral turf voor haardbrand bevatten, moet van jaar tot jaar de opbrengst vermeerderen. Immers het noodzakelijk vervoer der veenspecie, tot turf vergraven en gedroogd; maakt, naar eene matige berekening, minstens 1,500,000 gewone scheepsvrachten.

»Daar deze veenen nog niet in exploitatie zijn, is van den dag der oprigting van de maatschappij, een

provinciaal subsidie van f6000 jaarlijks, gedurende 10 jaren f toegestaan.

»Deze gezamenlijke gezamenlijke zekere opkomsten bedragen f39,500. De kosten van onderhoud en beheer zijn geschat op f9000, het saldo op f30,000 of 5 per cent van het bestede kapitaal. Ook gedurende de werkzaamheden in het eerste jaar, terwijl de passage over de Hoogeveensche vaart is gestremd, is in de rente voorzien, want daartoe is aangewezen voor de eerste storting, zijnde f250 per aandeel van duizend gulden, de rente van den borgtocht van f50,000, de interesten door beleening der overige gelden te maken, en bovendien het provinciaal subsidie van f6000.

»Drenthe mag zich dus in de vergunde concessie verheugen, daar hier zich de zeldzaamheid voordoot dat en het nut van het algemeen en het stellig voordeel voor eene kanaal-onderneming in ruime mate zijn vereenigd, waardoor op eene belangrijke wijze de ontwikkeling der provincie zal worden bevorderd.

Arnhem, 18 maart. Wij laten hier volgen de opgaaft der bevolking van Nederland op den 19den november 1849, volgens de mitkomst der derde algemeene tienjarige volkstelling:

Noord-Brabant	396,402
Gelderland	372,086
Zuid-Holland	562,306
Noord-Holland	475,596
Zeeland	160,297
Utrecht	148,708
Friesland	247,440
Overijssel	215,722
Groningen	188,450
Drenthe	82,739
Limburg	205,202

Te zamen 3,054,948

Mengelwerk.

Varia.

's Gravenhage, 15 maart.

Overgaande tot de opsporing der redenen, waaraan de teleurstelling te wijten is, die nu zoo algemeen wordt ondervonden over de werkeloosheid van dit gouvernement, zoo vindt men de eerste bron derzelve in de oorspronkelijke samenstelling van het ministerie, en kan men niet anders dan de verantwoordelijkheid daarvan toeschrijven aan den heer THORBECKE. Bij de ontbinding van het vorig kabinet, was de heer THORBECKE, inidens alle organen der openbare beslechting, de man des oogenblik. Dit feit sprak zoo luide, dat er niet aan te twijfelen viel, en dat de Kroon, de camarilla, zoo er eene bestond, het, hoe ongaarne misschien ook, zou moeten erkennen. Algemeen was de kreet: THORBECKE! sommigen voegden er bij: VAN ROSENTHAL! enkelen, te vergeefs: STORM! Wat beduidde nu die algemeene kreet: THORBECKE? dat men hem tot minister van Binnenlandsche Zaken begeerde? Neen, zeker; het beduidde, dat hij een ministerie samenstellen en er de ziel van wezen zou. Niemand noemde eenen anderen in plaats van den heer THORBECKE. Niemand dacht aan een heer VAN SOMERBECK of aan eenen heer VAN SPEKLER; maar iedereen stelde vertrouwen genoeg in den heer THORBECKE, om aan hem de keuze zijner ambtgenooten over te laten. Het was voorzeker het schoonste oogenblik in het leven des waardigen mans; eene ruime belooft van al zijn streven. Nederland riep hem als zijnen redder op. De heer THORBECKE vergat, helaas! op dat oogenblik, dat hij, om die roeping te volbragen, volmagt bekomen moest; hij was niet sterk of niet trotsch genoeg, om te verklaren, dat hij of geen lid der regering, of Eerste Minister wilde wezen. Had hij zulks verklaard, geen twijfel of Kamer en pers hadden hem in zijne vordering ondersteund; geen twijfel of de Kroon had aldra aan de eenparige stem des volks en zijner vertegenwoordigers gehoor gegeven. Wat ware dan de positie van den heer THORBECKE geweest? Die van eenen METTERNICH, voor de revolutie van Weenen; die van eenen minister, welke zijne ambtgenooten had voorgeslagen, om met hem mede te werken tot zijn en der natie doel; welke, bij eenen hunner loomheid, onwilligheid bemerkende, ter zijner vervanging overtraagd eenen anderen aan de goedkeuring der Kroon voorstellen zou; welke, in den Raad van State, werkeloosheid of tegenwerking aantreffende, onverwijd het ontslag des betrokkenen en de benoeming van eenen anderen aan 's Konings onderteekening voorleggen zou. Ziedaar de roeping, die de natie aan den heer THORBECKE toekende; eene zeldzame, tropsche roeping, welke men meende, dat de heer THORBECKE vervullen kon, vervullen moest, en die hem niet had kunnen ontgaan, had hij zelf ze niet verloochend, door zich met eene onzouddige portofenille te vergenoegen.

Thans moet hij, als een gewone minister, genoeg nemen met al de verdragingen van het — niet zijn — gouvernement; al de loomheid, verduren van leden van den Raad van State, zich al de onmagt getoosten, die vermoedelijk zou velen zijner eigene commissien kenschiet. Thans moet hij, de hoofdman der Kamer weker, in de Kamer selve erkennen,

dat hij wel meer spoed wenschen, maar niet afdwingen kan. Thans moet hij, als zijne vrienden hem vragen: waarom zooveel gouvernement-beloften niet worden vervuld? antwoorden: dat men wacht en wachten moet, totdat ieder minister de ure gekomen acht, om teekenen van leven te geven.

Aan 's heeren THORBECKE's miskening, dus, zijner hoogere roeping, is, in de eerste plaats, de ontstentenis van eenen bezielenden, besturenden en beheerschenden geest te wijten.

Ofschoon met veel minder kundigheden en talent toegerust, zou een man, die meer energie ontwikkelde, aan het hoofd des bestuurs oneindig nuttiger kunnen geweest zijn dan de heer THORBECKE het tot nog toe was; dan de heer THORBECKE, blijft hij zich bij zijne tot nog toe als minister gespeelde rol bepalen, het ooit zijn zal. Wat toch zou de man van energie hebben gedaan? Hij zou, wat de aangelegenheden zijns departements betreft, zijnen secretaris-generaal hebben ontboden, denzelven met de afdoening der loopende zaken hebben belast, hem gevraagd hebben hem de beste werkers onder de beambten des departements te noemen; dezelve alsdan ieder met de afdoening van den een' of anderen arbeid hebben belast, alles met korte tijdsbepaling en toezegging van belooning, bijaldien de arbeid goed van ontslag, bijaldien dezelve slecht verrigt was. Wie zou b. v. van een dirigerend minister kunnen verwachten, dat hij zelf zijnen tijd verbeuzelen ging met volkstellingen of met het persoonlijk onderzoeken der kwalificatiën van eenige honderd dorps-burgeoismeesters? werkzaamheden, zeer gevoelig aan eenen referendaris of commies op te dragen, op deszelfs verantwoordelijkheid voor de goede vervulling der taak. Zelfs met de uitwerking van belangrijke wetsontwerpen, eener kieswet, eener provinciale en gemeente-wet, zou hij zich zelven niet belasten; want een dirigerend minister heeft daartoe geenen tijd; hij zou dat werk, hetzij aan eenen uitmuntenden ambtenaar, hetzij aan eenen particulier van uitstekend talent opdragen, aan den heer THORBECKE b. v. toen deze nog geen minister was. Groote belooningen, openbare eerbewijzen zou hij voor goeden en onvertraagden arbeid, onverbloemde berisping, verwijdering uit de dienst voor nietig of verschoven werk doen geworden. Bij gebreke van voldoende beambten zou hij, zonder op gemor of dwaze aanmerkingen te letten, kundige mannen tot 's lands dienst roepen; zich niet bekommerende of zijn budget daardoor met eenige duizend guldens wierd verhoogd. Alzo zou hij spoedig in het bezit gesteld zijn van rijke bouwstoffen, gereedelijk door hem zelven te overzien en te voltooijen, in den luttelen tijd, welken zijne betrekking hem tot gezette studie overlaat. Geliefde dan een Raad van State zijne ontwerpen langer dan noodig is op te houden, zou hij zorgen, dat die Raad van State anders werd zamengesteld. Want wie in het land bekommert zich, of deze of gene in den staatsraad zittende persoon, er al dan niet in zitten blijft? Wat men begeert, het is dat er gewerkt, goed en ijverig gewerkt worde; onverschillig of het door X. dan wel door Z. zij. Op zijne verantwoordelijkheid slechts, voor oordeelkundige en eerlijke keuze, late de minister de Kroon benoemen en ontlaan, zonder aanzien des persoons, zonder zich om kleine vijandschappen te bekommeren; en hij kan zeker zijn dat hij, doelmattig werk aan de Kamer leverende, misbruiken afschaffende en onnoodige uitgaven besnoeiende, door de overgrootste meerderheid der natie krachtig zal worden ondersteund en levendig toegejuicht.

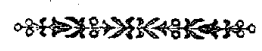
Waarom men onze ministers zoo werkeloos vindt, het is niet zoozeer omdat zij zelve niet werken, als wel omdat zij niet zorgen dat er voor hen worde gewerkt. Zij verdiepen zich in kleinigheden, verbrokkelen hunne aandacht en opmerkzaamheid, en verliezen alzo de afdoening der groote aangelegenheden uit het oog. Veel te veel zelf werkende, gaan zij voort werkeloos door. Alles omdat zij niet genoegzaam beseffen, dat de eerste taak eens ministers dirigeren is.

Immers, wat aan het laatste kabinet, en inzonderaan zijnen pilaar DE KEMPENAE, het meest werd verweten, het was dat het onvoldoend werk leverde; en in het voorstellen van gevorderde wetsontwerpen achterlijk bleef. Nogtans is het algemeen bekend, dat het den heer DE KEMPENAE niet aan kunde en veel minder nog aan verstand ontbrak. Als particulier had hij, andere bezigheden en stoornissen ter zijde stellende, wellicht binnen korten tijd een zeer goed ontwerp van kieswet, van provinciale en gemeentewet uitgewerkt; maar voor den zoo dikwijls gestoorde, van gezette studie afgetrokken en met allerlei bezigheden overladen minister was zulks onmogelijk. Dat hij dit niet inzag, dat hij zelf uitwerken wilde wat hij aan anderen, had behooren op te dragen, ziedaar eene der hoofdredenen van zijnen val en zijne verguizing. En gelijk de heer DE KEMPENAE op die klip strandde, zal de heer THORBECKE er even eens op stranden, bijaldien hij zell op hetzelfde kompas. Men zal, en men moet, ook van hem verderen, dat hij werk levere; en daar het hem, met bezigheden overladen, onmogelijk zal zijn, ten bepaalden tijde, eigen goed werk te leveren, zal hij, ten zij hij anderen tot werken nope, of wel niet gereed komen, of werk aanbieden, t welk den toets niet doorstaan kan. Tot nog toe kon hij, tot verschooning voor al wat hij niet aanbood, zijne ziekte aanvoeren; hoewel er met grond zou kunnen worden geantwoord dat zijne ziekte hem niet behoefde te be-

letten de opstelling, de voorbereiding der gevorderde organieke wetten aan geschikte personen op te dragen; dat zijne ziekte niet van dien aard was om hem te verhinderen ontwerpen, die veel minder onderzoek en overleg vorderen, gelijk wetten op het regentschap, de voorgedij, enz. voor te dragen of althans te zorgen dat zij door zijnen collega van justitie, uit wiens handen men nog niets hoognaamd heeft zien komen, voorgedragen wierden.

Slechts het departement van Finantiën heeft tot nog toe bewijzen van werkzaamheid geleverd; en de minister van Finantiën behoorde tot het vorig kabinet. Door de nieuwe ministers is nog niets of schier niets verricht, waarover de Kamer en het publiek een oordeel hebben kunnen vellen. Zelfs de reorganisatiën der departementen, welke door iedereen beschouwd werden als een eerst vereischte, eene eerste voorwaarde van meerder en doelmatiger bedrijvigheid, hebben nog, in de 5de maand na de optreding der nieuwe hoofden, niet plaats gegrepen. De ministers van Justitie, van Buitenlandsehe Zaken, van Oorlog, van Marine, van Koloniën, hebben, voor zoo ver de Staten-Generaal en het publiek er over oordeelen kunnen, tot nog toe niets anders gedaan, dan rijpen voor hun pensioen.

Wat wonder dan, wat onbillijkheid, dat uit den boezem des publieks en der Kamer, waaruit vijf maanden geleden, de eenparige kreet: THORBECKE, THORBECKE AAN HET ROER! opging, thans reeds zoo veelvuldig het verwijt opstijgt: THORBECKE, THORBECKE! WAS HET DAT WAT WIJ VAN U HEBBEN VERWACHT? IS UWE ROEPING U MINDER WAARD DAN EENS PORTEFEUILLE?

De kunst van vervelen.

(Fragment van een handboek, waaruit men leeren kan: 10. de beste manier om zich te vervelen; 20. de beste manier om anderen te vervelen.)

De verveling is zoo oud als de wereld, ten minste van den dag af dat er menschen waren; de kunst van vervelen is eerst van latere dagteekening, toen de menschen geciviliseerd waren geworden en alles systematisch begonnen te behandelen.

De verveling kwam door eene vrouw in de wereld. Toen het nieuwe jaerige kameetje, dat de Griekse mythologie ons onder den naam van PANDORA voorstelt, in het doosje gekeken had, waar alle menschelijke jammeren en kwalen, zoo netjes in opgesloten zaten, kwam er, met het legioen kwelduivelen, dat de aarde eensklaps overstroemde, ook één klein duiveltje — het hatelijkste en lastigste van allen — voor den dag springen: het heette VERVELING. Van dien tijd af is er geene overlevering, geene historische oorkonde of geen gedenksluk, die geene sporen van het aanwezige, van het duiveltje VERVELING aanbieden. JESPER zelf verveelde zich zoo in zijnen hemel, dat hij van tijd tot tijd snoepreises naar de aarde moest doen, om niet van goddelijke verveling om te komen. Was hij niet met zijn figur verlegen geweest, had hij eenigzins zijn contenance weten te houden, had bovenal zijne schone kalfvoegige gemalin JORO hem wat beter bezig gehouden en den tijd gekort, hij had niet noodig gehad naar andere occupatiën te zoeken en de aarde te gaan spelen, bij LEDA en EUROPA. De gelijke preservativen tegen de verveling mogen zeer olympisch zijn, maar wie zou het in zijne herrens krijgen, als zwaan in het water te gaan plasen en als stier gras te grazen, tenzij men zich buitengewoon uitermate verveelde?

Ik zal deze historische ontwikkeling niet voortzetten. Van de antedivinsche monumenten van verveling zal ik in het geheel niet spreken en ook de aartsvaderlijke vervelingsmethoden zal ik niet stilzwijgen voorbijgaan. Elk gevoelt levendig, hoe erbarmelijk aartsvaderlijk de arme JACOB zich verveelde, toen hij, zeventien lange jaren lang, schapen op de barre heide dreef om rijkdom te winnen, en hoe ontzaglijk veel meer hij zich vervelen moest, toen hij bemerkte, dat hij, in plaats van rijkdom, slechts met de schapen weidende gevonden had.

Aan de klassieke vervelingsmanieren der Grieken en Romeinen waag ik mij niet, en evenmin aan de riddersche verveeltheorieën der middeleeuwen, want wat betoekenden die geïsoleerde pogingen, bij de verfinde verveel-middelen en de reusachtige verveel inrigtingen onzer dagen?

Ik herhaal het, met de verveling in hare kindschheid bemoei ik mij niet; van de barbaarsche verveelwijzen wil ik niets weten, want ik heb behoefte om te spreken over de moderne, de geciviliseerde manier van vervelen; over de kunst van vervelen, zoo als die heden ten dage bij ons bloeit; over de verveling der negentiende eeuw; over de verveling als wezenlijk bestanddeel onzer maatschappij, als gezellige deugd, als onvermijdelijk vereischte eener beschaafde opvoeding.

Ik zal mijn onderwerp niet filosofisch behandelen; ik zal niet spreken over de objective en over de subjectieve verveling.

zal niet spreken over de officieuse verveling, die onze vrienden, vriendinnen en goede bekenden ons aandoen en die wij hen, meestal met woeker, reciproceren; over de verveling van iemand, die te ongelegener tijd komt, te lang blijft zitten of een uur spreekt over hetgeen slechts stof voor vijf minuten oplevert. Ik zal niet spreken over de officiële verveling, de verveling van den advocaat, die eene zaak moet bepleiten, voor welke hij niets te zeggen heeft; de verveling van den regter, die het pleidooi moet aanhooren; de verveling van den geneesheer, die zieken moet nalopen, die niet ziek zijn; de verveling van den tweeden luitenant, die vijf en twintig jaren op avancement wacht. Ook zal ik niet spreken over eenige geheel exceptionele gevallen van verveling, die ik onder geene rubriek weet te brengen; over memorabele soorten van verveling, die men slechts ééns in zijn leven of ten hoogste, een paar malen ondervindt, b. v. de verveling van eenen boef, den avond vóórdat hij gelangen zal worden; van den dief dien men tegen den volgenden ochtend eene geeseling met brandmerk beloofd heeft. Wat verlangt hij, dat hij al acht dagen verder ware! ergo, wat verveelt hij zich heden!

Het eerste bewijs van eene meer verfinde verveelmethode, van eene kunst van vervelen, is, dat men aan de verveling eener anderen, meer welluidenden naam geeft. De Romeinen drukten het sterfver aldus uit: geleefd hebben; en evenzoo drukken wij het vervelen uit door het te noemen: zich geamuseerd hebben. Amuseren is het gevolg van vervelen; had men zich niet verveeld, men had nooit het amusement b. v. der speelkaarten uitgevonden; maar de dochter herinnert dikwijls aan de moeder en daarom kunnen vele menschen zich nooit met kaarten amuseren zonder zich te vervelen.

Onder de vele kunsten van verveling, heeft de verveelduivel ook uitgevonden, de dineer-verveelkunst. Eene natuurlijke behoefte tot eene openbare plegtigheid te vervormen, is zeker al een zeer helsch verzinsel. Eet men op een diner lekkerder dan te huis? Neen, want men eet alles onder elkander. Drinkt men lekkerder? Ook niet, want men proeft van alles te veel, en van elk in het bijzonder niet genoeg. Is men vrijer, ongedwongener? Integendeel, men is gegeneerd. Heeft men een aangenaam onderhoud? Neen, want etende en drinkende praat men niet, en zij, met wie men het liefst het discours voeren zou, zitten meestal het verst af. Waarom gaat men dan naar een diner? Omdat het zoo behoort; omdat het goede toon is zich van tijd tot tijd aan tafel te komen vervelen; omdat de gastheer zich vervelde en daarom gasten verzocht, om zich met hen te vervelen. Het is alleen een troost, dat indien men voor zich uit het gemeenschappelijk fonds een deel verveling geput heeft, men daarvoor ook weder ten gebruke der anderen, een deel verveling heeft ingebracht.

Maar er is onderscheid tusschen diners en diners; er is dus ook onderscheid tusschen diners-verveling en diners-verveling. Er is ééne soort van diners; nog vervelender dan alle andere soorten van diners; het *familiair diner*. Op een zoogenaamd *statieus diner* behoef men zich ten minste niet meer met de genoodigden te bemoeijen, dan men zelf wil; men kan volstaan met zich netjes aan te kleeden en niet van het bord te morsen of uit het wijnglas te storten, maar op het *familiair diner* is men mede-arbeider; hij moet vrolijk, geestig, aardig en gezellig zijn; de gastheer heeft op uwe medehulp gerekend; hij zijt een gedeelte van zijn onthaal, ééne der hoofdschotels, waarop de gasten getraceerd worden, en hij zal even ontvreden op u zijn, wanneer hij op zijn *familiair diner* niet smakelijk wordt gevonden, als hij op den bakker zou zijn die hem ondbakken brood, of op den slagter die hem bedorven vleesch leverde. Bereid u dus voor rondgediend te worden; zorg vooral dat hij gaar en malsch zijt. Maar hoe ongaar en taai zijn veelal de vrienden die aan u rondgediend worden; hoe bot zijn de messen waar hij eene kip van vóór den zondvloed mede ontleedt — want vooral op het *familiair diner* gaat de vleesch in vervulling: „U het zweet uwes aanschijns zult gij eet vleesch enjaeden en roorsajders werk verrijten.“ Op het *statieus diner* zoo men al niet genoegeijk eet, eet men ten minste goed; alles komt onberispelijk en in goede orde ter tafel en het knechtswerk wordt door knechts gedaan. Maar het is een eigenaardige trek van het *familiair diner*, dat er altijd hier of daar wataan schort; dat er iets is dat niet behoort; dan ziet men immers eerst, hoe „rogt familiar“ het is, en hoe weinig bomslag men voor een zoo goed vriend als hij zijt, maakt. Integ voelt hij uwe verpligting bij eene zoo *familiaire* behandeling, wanneer de soep koud, de visch slap, het vleesch verbrand of raaúv is, de groenten met rook of roet klaar gemaakt zijn, en alles zuur smaakt behalve de azijn. Uw gastheer heeft u immers uitdrukkelijk verzocht, het, „zoo als het viel, voor lief te nemen“ en u plegtig verzekerd, dat hij voor u geenerlei omstap gemaakt heeft, maar dat alles is „zoo als hij het dagelijks gewoon is“ en dewijl over de smaken niet te strijden valt, schiet u niets over dan erkentelijk het genotene te digereren en de voorkeur uws vriends op het artikel eten en drinken te bewonderen. Acht u zelve gelukkig, zoo men u nog ten slotte niet noodigden handje te helpen bij het vaten wassen of het omspoelen der glazen. *Familiair diners* zijn uiterlijk in instellingen, die volkomen

het vervelende der *statieus diners* nabootsen, behalve dat men zich ontslaat van de moeite, om ten minste *falsoenlijk* en *zoo als het behoort* te vervelen. Op het *statieus diner* eet men; op het *familiair diner* voedert men zich; men verveelt zich op beiden.

Maar de kwelduivel was nog niet te vreden; *diners-verveling* was niet genoeg; hij vond het *quaad* der *diners-verveling*: de *TOAST*. De *toast* is een werk des duivels en al wie duivels-werken doet, behoort den duivel toe. Vooreerst begrijp ik de *toast* niet. Wat verband bestaat er tusschen het glas wijn dat hij uitdrinkt en de redevoering, die hij daarbij uitspreekt? Wat is er voor plegtigs of roerends in de *Cantemerle* of *St. Julien* die hij in uwe maag giet? Waarom kunt gij uw overkropt gemoed niet evenzeer lucht geven, bij het inslikken van spijs als van drank? Ja niet even goed bij elke andere huiselijke verrigting? Waarom zegt gij b. v. niet met evenveel reden: „Mijne heeren! laat ons dezen lepel soep wijden aan het welzijn des Konings!“? „Laten wij deze aardappelen in onze monden steken onder de hartelijkste zegewenschen voor het geluk van het lieve vaderland!“? „Laat ons deze malsche doperwtjes nuttigen met weemoedige herinnering aan onze afgestorvene vrienden!“? Ja, waarom zou men niet, met evenveel regt en reden, mogen uitroepen: „Welaan, vrienden, laat ons eendrachtiglijk onze laarzen aantrekken op onze eenwige vriendschap!“? of, „Laten wij allen onze slaapmutsen opzetten op onze inclinatiën!“? Niet alleen dat ik de *toast* niet begrijp, maar ik veracht, ik haat, ik verfoei hem uit den grond mijns harte. De *toast* is de spelbreker, de genoegens-toorder, de gezelligheids-verjager van alle bijeenkomsten. Hij breekt het gesprek, hij maakt nadenkend, zwijgend, hij doet geeuwen en verrekt daardoor de kakenbeenen; hij is de vermomde duivel der verveling in eigen persoon. Hij zijt in een druk, vrolijk onderhoud met eene lieve naburin en te midden van uwe vrolijkste luim, juist terwijl gij voelt, dat gij u het voordeeligt voordoot, hoort gij plotseling een onheilspellend geluid, als van een mes tegen een glas, en terwijl gij rondkijkt, ziet gij een oud heer met een kaal hoofd, die zich al lang had zitten vervelen, omdat niemand naar hem luisterde, met een glas in de hand verrijzen en zeggen: „Heeren en dames, één oogenblik als het mij vergund is. Ik heb een *toast*!“ Van dat oogenblik is al uwe vreugd vergald. Uwe magnetische kracht van zoo even is vervloeid; uw draad is gebroken; uwe naburin zwijgt en is u vreemd geworden en gij zijt ontsteld. Vijf minuten later staat een heer met zwarte bakbaarden op, die óók een *toast* heeft.“ Nu begint de *toastwedren*; ieder wil er het eerst af zijn; ieder haast zich om vóór te zijn, zoolang nog niet alle *toasten-stof* verbruikt is; het is een algemeen *sauvequi-peut*, waar ieder die begint niet weet waar hij eindigen zal, en die geëindigt hebben, niet begrijpen hoe zij daar gekomen zijn. Ondertusschen wordt elke vijf minuten uw uitzigt geringer en uwe wanhoop groter. Gij moet een *toast* drinken en gij hebt er geen! Nog zijn er drie voor u, nog twee, nog één; ha, daar valt u wat te binnen; verwenscht, *PARULINUS* is u voor en ... hij drinkt *uwen toast*! ... Gij moet een *toast* drinken en gij hebt er geen! men wacht op u; men ziet u aan; gij wordt rood, gij verbleekt, gij duizelt, gij grijpt uw glas, gij staat op: „Heeren en Dames! ... ik wil zeggen, Dames en Heeren! ... er zijn al zoovele *toasten* gedronken dezen avond, maar voor zoover ik mij herinner, is er nog geen *toast* gedronken op hetgeen waarop ik drinken wil. Ik wil drinken op ...“ en met wanhoop last gij rond om dien kostelijken *toast* te vinden, die nog niet gedronken is. De Hemel weet, of het de Keizer van China of de aardappelziekte is, dien gij grijpen zult, tenzij de wanhoop u het kloek besluit ingaf om, — tot groot ergernis en verontwaardiging van alle oude heeren met kale hoofden, die niemand vinden kunnen, die naar hen luistert, — den ondergang en het verderf van alle *toasten* te drinken.

Sommige menschen hebben de gewoonte ingevoerd om, na elken *toast*, een referen te laten zingen, waar de stilte wat te broken,“ zeggen zij. De beoogde doeling is goed; maar is het feit, dat er, na elken *toast*, eene stilte ontstaat, die „gebroken“ moet worden, niet het overtuigendst bewijs, dat de *toast* manie eene der ongerijmdste en belagchelijkste van al onze instellingen van verveling is? In een gezelschap van 20 *toast*-drinkers zijn er misschien twee of drie die spreken kunnen; laat de *toast*-stof vijf zijn, wat kan men vorderen van menschen die niet spreken kunnen en die, al kondet zij het, geen *stof* hebben om over te spreken? Welke barbaarsche menschen te pijnigen en te martelen, te geven wat zij niet hebben, tot geene andere marteling en pijniging van hen die veroordeeld zijn, het aan te hooren! Zijn wij, waarlijk, toen nog geene halve Irokeezen?

Eene andere verscheidenheid der gezellige kunst van vervelen is: het *avondje passeren*, de *aangekleede pijp*, of *aangekleede biterham*, of welke andere vervelende benaming men voor deze verveelmethode verzonnen heeft. Men wordt ontvreden in eene kamer, meestal veel te klein, waarvan de temperatuur der Poolstreken, daar men het vóór de deur van de woestijn van Sahara, gedroogd weerdagerende, gij zijt op de eerste, en dan bemerkte gij aan de gedwongene, koude ontvangst, dat de

vrouw des huizes nog niet met hare voorbereidelen gereed was; of in het midden, en gij ziet geene kans om door de phalanx, die mijnheer en mevrouw omringt, heerte boren; of het laatst, en dan verwijt men u uwe statieuse komst en gij ziet dat alle stoelen bezet zijn. Eindelijk wordt, met veel omhaal, een stoel bijgesleept; gij gaat zitten en neemt het gezelschap eens in oogenschouw. De bokken zitten ter rechter en de schapeu ter linker hand, als twee parallele lijnen die elkander nooit raken. De natuur wilde elken man aan eene vrouw, en elke vrouw aan eenen man paren; maar de gezellige kunst van vervelen gedooft dit niet. Het zou immers mogelijk zijn, dat gij u amuseerdet, en daarvoor rigt men toch geen *aangekleede pijp* of *aangekleeden boterham* aan. Rookten gaat niet aan in gezelschap van dames: snuiven doet gij niet; gij ziet u dus beperkt tot drie tijdorkingen: droog gebak, slappe thee en langdradige politiek.

Eindelijk merkt gij telegraphische seinen tusschen den huisheer en de huisvrouw op: men verzoekt u naar de andere kamer te gaan, en gij verlaat Sahara voor Siberië. De tafeltjes worden gezet en de kaarten-verveling neemt eenen aanvang. Gij moet een spel spelen: dat gij niet kent, of op eene geheel andere manier dan gij het geleerd hebt. De twintig of dertig gasten die er zijn, en die elkander gezien, maar niet *gesproken* hebben, worden nu in brigades van drie of vier ingedeeld en naar de verschillende speelstations gedetacheerd en, daar de duivel der verveling er de hand in heeft, valt het meestal zóó uit, dat de menschen, die het minst op elkander's gezelschap gesteld zijn, zamen gepaard worden. De verveling van het spel schenk ik u; zij is al te vervelend, zelfs om te beschrijven. Speelt gij, uit verveling, *goed*, zoo vindt men u inhelig; speelt gij, uit verveling, *slecht*, zoo zijt gij een brekebeen. Eindelijk worden de laatste toertjes bepaald en het gezelschap gaat uiteen, zonder zich vermengd of met elkander geoccupeerd te hebben. Gij bedankt elkander plegtstelig voor »het aangenaam gezelschap», bemerkt met onuitsprekelijk genoegen, dat gij niet alleen verveeld zijt, maar ook verveeld hebt, en gaat naar 'w' huis, waar vuur en licht uit zijn, nadat gij, voor het genot van den verveelrijken avond, aan des gastheer's dienstmeid eene fooi gegeven en de dames te huis gebragt hebt, die zonder kavalieren zijn.

Dit is eene der meest fashionable modes van verveling der negentiende eeuw; maar er zijn er velen meer, die ik u thans niet allen op kan noemen. Behalve de *etende*, de *drinkende* en de *kaartspekende* verveling, heeft men nog de *dansende* verveling en de *musicerende* verveling, die niet de minst vervelende van allen is.

Waarin tenor, ik bid u om een ding: zeg niet dat dit alles slechts »ijdele theoriën» zijn. Ik verzeker u, ik was regt *practisch*. Ik verveelde mij, en daarom zocht ik mij te amuseren, door *mijne* verveling op u over te brengen. Is het mij gelukt? Lees dan niet verder. Vaarwel! Tot weérziens.

CHRISTIËRT.

(Wij zullen wel niet behoeven te zeggen, dat wij geenszins de verantwoordelijkheid op ons nemen, van de gruwelijke en goddelooze stellingen in dit stuk voorkomende. Wij plaatsen het alléén, als een waar-schuwend en afschrikkend voorbeeld, welke bizarre paradoxen, door de schrijvers van den dag soms gepredikt worden.)

R.E.D.

Ingezonden Stukken.

Aan de Redactie.

Enige Ooij'sche grondbezitters hebben in uw geacht blad, eene wederlegging doen plaatsen, op een bericht uit Millingen, voorkomende in de *Geldersche en Nijmeegsche Courant* van zaterdag den 16den februari jl., waarin de schrijver van dat bericht, wat betreft de Ooij'sche dijken, van *onwaarheid, volslagen onbetrouwbaarheid, met de behandelde zaak*, zoo niet *min edele bedoelingen*, wordt beschuldigd. Wij gevoelen geen lust, op deze, zonder bewijzen gedane beschuldigingen, te antwoorden, en, aan het geëerde lezende publiek de waardering daarvan overlatende, stellen wij ons alleen voor, omtrent het feit, eenige feiten ter opheldering mede te deelen.

De zoo *onnadenkend vernietigde afsluiting*, is reeds vroeger door den dijkstoel van de Ooij, officieel bewaard te hebben bestaan. Een door het gouvernement ingesteld onderzoek, heeft geene sporen van zodanige dijk kunnen vinden en de dijkstoel, daartoe ontvaard, heeft zijne bewering niet officieel gestaakt. Het minder het doel kunnen aanwijzen.

De door de verschillende polders sedert eeuwen geleden beschut, neemt een begin bij Calkar en eindigt bij Nijmegen. De loop van dezen dijk, de oorsprong daarvan ten laste der verschillende besturen, waarvan dat van Zijflijk, beneden de beweerde afsluiting ligt, terwijl de helft van dien polder zelven daarboven zoude gelegen hebben; de eigenaardige overgeleverde benaming van *Bandijk*, die zelfs in contracten tusschen de Ooij en eenige andere polders, aan het gedeelte ten laste van de Ooij, gegeven; alles duidt denzelfden als een

middel tot een gemeenschappelijk doel aan. In eene procedure, tusschen de Ooij en Over-Betuwe gevoerd, is van wege de Ooij zelve beweerd, dat het gedeelte ten laste van dien polder, mede de hooger gelegen polders beschermt.

Het Ooij'sche gedeelte is in 1830, door het bestuur van dien polder, van omstreeks 24 tot circa 20 voeten verlaagd, zonder daartoe de autorisatie des gouvernement's te hebben gevraagd, veel minder verkregen en zulks in strijd met de wet van den 24sten februari 1806.

Over dezen dijk heeft nu de elfde inundatie, sedert de verlagings, plaats gehad, die op nieuw zeer aanmerkelijke schade heeft veroorzaakt.

Advertentiën.

Arnhem, 7 Februarij 1850.

De Minister van Staat, Gouverneur der Provincie Gelderland,

Gezien eene missive van Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken, d. d. 1 dezer, No. 101, 1ste afdeling, daarbij des Gouverneurs aandacht bepalende op het, in de *Staats-Courant* van dien dag geplaatste Koninklijk besluit van den 29sten Januarij jl., (*Staatsblad* No. 3) met eene bijlage, enz.

Heeft goedgevonden:

1o. Enz.

3o. Te bepalen, dat het voorschreven besluit tot driemaal toe en wel van acht tot acht dagen in de *Arnhem'sche Courant* geplaatst zal worden.

De Minister van Staat, Gouverneur voornoemd,
SCHIMMELPENNINCK VAN DER OIJE.

(No. 3.) **BESLUIT** van den 29sten Januarij 1850, houdende nadere bepalingen op het voeren van seinlichten op stoomschepen in zee, ter verkenning van den koers bij nacht, tot wijziging en aanvulling van het besluit van den 9den December 1845 (*Staatsblad* No. 68).

Wij **WILLEM III.**, Bij de Gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje Nassau, Groot-Hertog van Luxemburg, enz., enz., enz., Gezien het gemeenschappelijk rapport van de Departementen:

van Marine, van den 25sten November 1848, la. D, No. 58;

van Binnenlandsche Zaken, van den 7den Februarij 1849. No. 161, 6de afdeling;

van Buitenlandsche Zaken, van den 10den Februarij 1849, No. 9.

van Finantiën, van den 15den Februarij 1849, No. 89/117, in- en uitgaande regten, houdende voorstel tot eene wijziging en aanvulling van het Koninklijk besluit van den 9den December 1845 (*Staatsblad* No. 68), met betrekking tot het voeren van seinlichten tot verkenning van den koers der stoomvaartuigen bij nacht op zee, om zulks in overeenstemming te brengen met de verordeningen desaangaande bij de naburige natiën onlangs ten uitvoer geleegd,

Den Raad van State gehoord (advies van den 2den Maart 1849, No. 10);

Op het gemeenschappelijk rapport van Onze ministers:

van Binnenlandsche Zaken, van den 12den Januarij 1850, La. A, 1ste afdeling; en

van Marine, van den 16den Januarij 1850, La. D, No. 65;

Hebben besloten en besluiten:

Met instandhouding der bepalingen, vastgesteld bij artt. 2 en 10 van het Koninklijk besluit van den 9den December 1845 (*Staatsblad* No. 68), omtrent het voeren van seinlichten op stoomvaartuigen, voor zoover zij varen op de rivieren, stroomen en kanalen van het rijk, wordt alsnu nader bepaald en vastgesteld, dat de stoomvaartuigen, varende op zee, te rekenen van de plaats van in- en uitklaring, n de zeegaten en verder buitengaats in zee, in alle iruk bezochte vaarwaters altijd van zons-ondergang tot zons-opgang, zullen moeten voeren:

een helder wit licht aan den voertop,
een groen licht aan stuurboordszijde op
het boord,
een rood licht aan bakboordszijde op
het boord;

ten anker: een gewoon helder licht.

Het witte licht, dat varende aan den top zal gevoerd worden, zal van zodanige kracht en helderheid moeten zijn, dat het op ten minste eene Duitsehe mijl, bij klaren donkeren nacht, zichtbaar zij en de lantaarns zodanig ingerigt, dat een gelijk onafgebroken licht in alle rigtingen rondsom gezien worde.

De gekleurde lichten op de zijden zullen moeten zichtbaar zijn op ten minste eene halve Duitsehe mijl bij klaren donkeren nacht; de lantaarns zodanig ingerigt, dat een gelijk onverbroken licht over 10 stroom van het kompas over de beide zijden van

het schip, van regt vooruit tot twee streken achterlijker dan dwars, gezien worde.

Deze gekleurde zijlichten zullen daarenboven rakelings aan de binnenzijde der lantaarn moeten voorzien zijn van een scherm van ten minste eene Nederlandsehe el lengte, regt langs-scheeps geplaatst, ten einde volstrekt te beletten dat het licht over den anderen boeg zichtbaar zij.

De lantaarn, die ten anker liggende wordt gebruikt, zal zodanig moeten worden ingerigt, dat een helder licht rondsom over den geheelen zigteinder gezien worde.

De bij dit besluit gevoegde toelichtende aanwijzing zal altijd bij het besluit uitgereikt moeten worden.

De bepalingen van het Koninklijk besluit van den 9den december 1845 (*Staatsblad* no. 68) blijven overigens van kracht en in verband hiermede van toepassing.

Onze ministers van Binnenlandsche Zaken en van Marine zijn belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 29sten Januarij 1850.
WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

THORBECKE.

De Minister van Marine,

E. LUCAS.

Uitgegeven den acht en twintigsten Februarij 1850.

De Staatsraad, Directeur van het

Kabinet des Konings,

A. C. A. VAN RAPPAARD.

(In het *Staatsblad* is tevens opgenomen eene toelichtende aanwijzing omtrent de toepassing van de bepaalde seinlichten.)

De Notaris **KOLFSCHOTEN** te Arnhem, zal, op Woensdag den 20sten Maart 1850, des avonds om 7 uur, in het Logement het Hof van Holland, in de Weyerstraat te Arnhem, finaal verkoopen:

1o. Het **LOGEMENT DER GOUDEN LEEUW** te Arnhem in de Oeverstraat, bij Inzet met de Hoogen gebragt op . . . . . f 5845.

2o. Het **KOETSHUIS** en **STALLING** daar tegenover in de Langstraat op . . . . . f 1800.

De Massa van No. 1 en 2 op . . . . . » 7644.

en 3o. Het **HUIS** met de twee daar achterstaande **WONINGEN** in de Walstraat op . . . . . » 2245.

Nadere informatiën wegens de Verkoopvoorwaarden zijn te bekomen ten Kantore van voormelden Notaris te Arnhem. — Brieven franco.

UIT DE HAND TE KOOP voor afbraak: Het **KASTEEL** op Sinderen, in de Gemeente Westbeemster. Informatiën te bekomen bij den Notaris **VAN ZUIJDAM**, te Terborg, of op den Huize Sinderen voormeld. — Brieven franco.

STOOMVAART

VOOR DEN

NEDER- EN MIDDEN-RIJN.

DUSSELDORPSCHE

MAATSCHAPPIJ.

AFVAARTEN VAN 10 MAART 1850.

Van Arnhem naar Rotterdam: des Zondags, Dingsdags, Donderdags en Vrijdags, des morgens circa te 9 ure..

Van Rotterdam naar Arnhem: des Maandags, Woensdags, Vrijdags en Zaturdags, des morgens te 6½ ure.

Van Arnhem naar Dusseldorp: des Maandags, Woensdags, Vrijdags en Zaturdags, des namiddags te 3½ ure.

In verband met de **DAGELIJSCH** Vaarten tusschen Dusseldorp en Keulen, de **DRIEMAAL DAGELIJSCH** tusschen Keulen en Coblenz, de **TWEEMAAL DAGELIJSCH** tusschen Coblenz en Mainz, en de **DAGELIJSCH** tusschen Mainz en Mannheim.

Nadere inlichtingen geven de Agenten. Te Arnhem de Agent

C. BALCK.

Schouwburg te Arnhem.

Door de **K. Z. H. Tooneelisten**, onder directie van den Heer **A. PETERS.**

DONDERDAG, 21 MAART 1850.

GASTON VAN FRANKRIJK,
of de Man met het IJzeren Masker

Tooneelspel in 5 bedrijven.

Aanvang te half zeven ure.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 19 maart 1. El 9 Palm O Duim; gew. O D. gov. 8 D.

Dezer courant is f 5 in de drie maanden. Afzonderlijke nummers 10 cents. Advertentiën van één tot vijf regels f 1.50 per regel daarboven 20 centen, behalve 25 centen zegelregt voor elke plaatsing.

Te Arnhem, bij **G. J. THIEME**, Boekdrukker.